

MATTEO STRUKUL

HET HUIS
De Medici

DEEL 2 VAN DE *DE MEDICI*-SERIE

ISBN 978-90-225-8183-4
ISBN 978-94-023-1064-1 (e-book)
NUR 302

Oorspronkelijke titel: *I Medici. Un uomo al potere*
Oorspronkelijke uitgever: Newton Compton Editori
Vertaling: Ada Duker en Henrieke Herber
Omslagontwerp: Wil Immink Design
Omslagbeeld: iStock
Zetwerk: Mat-Zet bv, Soest

© 2016 Newton Compton Editori s.r.l., Rome
© 2018 Nederlandse vertaling Meulenhoff Boekerij bv, Amsterdam
Published in agreement with the author, c/o Baror International, Inc., Armonk,
New York, USA

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor Silvia
Voor Leonardo

FEBRUARI 1469

1

HET TOERNOOI

De lucht was koud. Lorenzo, hoog te paard op zijn geliefde Folgore, ademde diep in. Hij voelde hoe de spanning steeg. De gitzwarte, glanzende hengst werd er nerveus van, schraapte met zijn hoeven over het plaveisel van het plein en draaide rondjes om zijn as. Lorenzo had moeite het dier onder controle te houden.

Vanaf de tribunes klonk een gemompel op, als een gebed. Op balkons, achter ramen en onder bogen hielden mensen hun adem in. Lorenzo's blik zocht Lucrezia Donati. Ze zag er prachtig uit die dag: haar overkleed was indigoblauw en leek te vervloeien met de kleur van haar ogen. Haar parelgrijze onderkleed was bezet met edelstenen en accentueerde de welving van haar boezem. Het witte vosje om haar hals liet haar mooie blanke schouders vrij en haar rebelse zwarte lokken deden denken aan de golven van een nachtelijke zee.

Lorenzo vroeg zich af of hij goed genoeg zou zijn, die dag. Voor haar.

Met zijn hand ging hij naar de sjaal om zijn hals. Die had Lucrezia eigenhandig voor hem geborduurd. Hij snoof de geur van korenbloemen op en had het gevoel in het paradijs te belanden.

Heel even dacht hij terug aan zijn aankomst bij het toernooi, aan zijn broer Giuliano in zijn prachtige groene *justaucorps* en zijn tweehonderd mannen uitgedost in lentekleuren, alsof ze de krijgslustige stemmen tot zwijgen wilden brengen in een stad die tot de dag daarvoor nog was ondergedompeld in bloed en corruptie. Een stad die zijn vader, Piero de' Medici, ondanks zijn zwakke gezondheid en zijn jicht, met veel moeite en bewonderenswaardige inzet had weten te redden uit handen van de rebelse families die samenzwoeren tegen de Medici. Piero had zijn zoon een republiek

nagelaten die vermoeid was, uitgeput, op de rand van instorten.

Maar die dag waren bloed en kwellingen even vergeten en werd er feestgevierd ter ere van de bruiloft van Lorenzo's goede vriend Braccio Martelli, met een toernooi dat dan wel zo'n tienduizend florijnen had gekost, maar angst en wraakgevoelens zou wegpoetsen, althans voor even.

Voor zich zag Lorenzo de houten afzetting die tot aan het andere eind van het plein reikte. En daar stond Pier Soderini, in volle wapenrusting. Zijn strakke helm zag er door het neergeklapte vizier nog angst-aanjagender uit. In zijn hand hield hij een lange essenhouten lans.

De massa brulde nu. De stemmen galmden oorverdovend over het Piazza Santa Croce.

Lorenzo controleerde nog een laatste keer zijn schild. In een modderplas zag hij de Medici-kleuren weerspiegeld die prijkten op het zadeldek van zijn paard: vijf rode bollen en op de zesde de lelie, het symbool van adel, verleend door de koning van Frankrijk.

Hij had genoeg van het wachten.

Hij klapte zijn vizier omlaag en de wereld voor hem verkleinde tot één ijzige streep. Hij legde zijn lans aan en gaf zijn paard de sporen.

Sneller dan een windvlaag galoppeerde de hengst op Pier Soderini af.

Lorenzo voelde hoe de sterke spieren van het paard zich spanden, het zadeldek wapperde in de wind. Soderini was nog maar net vertrokken, terwijl hij al bijna halverwege was. Lorenzo tilde zijn schild op, bracht zijn lange, houten lans in de juiste positie en maakte zich op voor de aanval.

De menigte keek ademloos toe.

Vanaf het hoge houten podium hield Lucrezia haar blik strak op Lorenzo gericht. Ze was niet bang, ze wilde alleen dat moment vasthouden. Ze wist hoe goed haar geliefde zich op dit toernooi had voorbereid en ze kende zijn uitzonderlijke behendigheid. Die had hij al eens eerder laten zien. En al was hij nu verloofd met Clarice Orsini, de Romeinse edelvrouw die zijn moeder voor hem had uitgekozen, die dag maalde ze daar niet om en ze deed geen enkele moeite om haar passie voor hem te verbergen.

Ook de bevolking van Florence keek vol mildheid naar de twee geliefden, vol vreugde zelfs, omdat het maar moeilijk te verdragen was dat de man die de stad zou gaan besturen een Romeinse als bruid had ver-

kozen, ook al deed hij dat op aandringen van zijn moeder en was het meisje van adel.

Maar die dag was er geen tijd voor dat soort gedachten. Uit de neusgaten van de paarden kringelden blauwige wolkjes op in de ijzige lucht, de stalen platen van de harnassen glommen, banieren en vlaggen wapperden in triomfantelijke kleuren.

En eindelijk was daar de confrontatie.

Ijzer en hout beukten op elkaar. Lorenzo's lans vond een onzichtbare weg door Pier Soderini's dekking en trof hem recht op het borststuk van zijn harnas. Het esenhout brak in stukken en door de stoot vloog Soderini naar achteren en werd uit het zadel geslingerd.

Hij kwam met veel kabaal neer op het plein, terwijl Folgore verder galoppeerde naar het eind van de baan, waar de hengst zich hinnikend oprichtte en met zijn voorbenen door de lucht maaide.

Met een paar seconden vertraging barstte de menigte uit in verbaasd gebrul, alsof de bliksemsnelle Folgore hun allemaal te vlug af was geweest. Direct erna begon iedereen te jubelen van enthousiasme. Medici-aanhangers schreeuwden hun kelen schor, mannen klaptten in hun handen, vrouwen lachten.

Lorenzo kon het nauwelijks geloven, zo snel was het gegaan.

Pages en schildknappen haastten zich naar Pier Soderini, maar die stond alweer overeind en leek nog heel te zijn. Hij had zijn helm afgezet en schudde met een rood gezicht zijn hoofd, even geërgerd als ongelovig.

Hij was midden op de borst geraakt!

Lucrezia legde haar handen op haar hart en haar mooie mond spreidde zich in een verblindende glimlach.

Lorenzo zette zijn helm af en trok zijn ijzeren handschoenen uit. Bijna instinctief raakte hij de sjaal aan. Hij rook haar geur, bedwelmend en licht, vol beloftes.

Hij koesterde een gloeiende passie voor die vrouw, een liefde die hij probeerde uit te drukken in knullige sonnetten. Veel mensen vonden zijn schrijfsels prachtig, maar hij wist dat er geen woorden bestonden die recht deden aan wat er in zijn hart omging.

Hij voelde zich vol leven. Toen Lucrezia haar blik op hem richtte,

leek het alsof hij werd gezegend. De lange zwarte wimpers, die stralende ogen. Iets mooiers bestond niet. Niet dat hij zich kon herinneren.

Het publiek leek dat subtiele spel van blikken en gebaren op te merken en barstte uit in een tweede applaus, nog enthousiaster dan het eerste.

Florence hield van hem. En Lucrezia ook. Ze schonk hem niet veel meer dan een blik, maar Lorenzo voelde dat hij alleen van haar kon houden. Al had zijn moeder een Romeinse bruid voor hem uitgekozen, een vrouw van adel die zijn familie belangrijke en nuttige relaties kon bezorgen, toch behoorde zijn hart maar één vrouw toe: Lucrezia.

Terwijl hij in gedachten verzonken was, kondigde de heraut de uitkomst van het duel af.

Met dit overduidelijke succes werd Lorenzo uitgeroepen tot winnaar van het toernooi. Bevriende edellieden en hoogwaardigheidsbekleders leken niet anders te verwachten. Braccio Martelli was de eerste die van het podium sprong om hem te feliciteren. Hij rende naar voren terwijl de schildknapen Lorenzo van zijn paard hielpen en zijn borst- en beenplaten losmaakten zodat hij het applaus van de massa in ontvangst kon nemen.

Braccio was zo blij dat hij zijn naam begon te scanderen: 'Lo-ren-zo! Lo-ren-zo!'

De menigte viel hem bij.

Giuliano, de jongste van de twee Medici-broers, glimlachte vanaf de hoogste tribune. Hij was lang en elegant, met fijne trekken, heel anders dan die van zijn oudere broer, die krachtiger waren, markanter.

Lucrezia slaakte een kreet van bewondering. Alsof ze nog niet genoeg schandaal had veroorzaakt tuitte ze haar lippen in een luchtkusje en wierp haar kampioen een zakdoekje van het fijnste linnen toe.

Lorenzo ving het op. De geur van de korenbloemen benam hem haast de adem. De stad omhelsde haar lievelingszoon.

Maar te midden van die feestvierende massa bewoog zich een vreemde gestalte, rondtastend als een insect met zijn voelsprietten.

Hij had het figuur en de trekken van een jongen, was knap bovendien. Maar er was iets wat niet klopte. Om zijn bloedrode, smalle lippen speelde een afschuwelijke grijns.

Binnenkort, dacht die zwijgende toeschouwer, zou die hele harmonie aan diggelen liggen.

2

RIARIO

Zijn oom had absoluut gelijk.

En die oom zou binnenkort paus worden. Daarover bestond geen twijfel: het was slechts een kwestie van tijd.

Girolamo Riario keek naar de jongen die voor hem stond. Hij had diepblauwe ogen en kastanjebruin haar. Smalle lippen tekenden een gemeen glimlachje op zijn gezicht. Achter zijn elegante maar scherpe trekken vermoedde Girolamo een valse wreedheid.

Girolamo zuchtte.

In zijn hoofd had hij een vaag plan: het was nog niet volledig uitgedacht, sterker nog, het was nog maar een onzekere hypothese en waarschijnlijk moeilijk te realiseren. Toch wanhoopte hij niet.

Motivatie was de beste drijfveer die je kon hebben. En gemotiveerd was hij, de jongen die voor hem stond. En serieus.

Girolamo duwde een lange haarlok terug op zijn plek. Zijn grijze ogen fonkelden. Hij wist dat deze kleine slang een duivelse intelligentie bezat en zichzelf wilde niet onbezonnen handelen, hoe gretig hij ook was.

‘Ben je zeker van wat je beweert?’

‘Ik heb geen enkele twijfel, mijn heer,’ antwoordde de jongen.

‘En jij hebt hen gezien?’

‘Zoals ik nu u zie. Heel Florence juichte die blikken toe.’

Lorenzo de’ Medici’s liefde voor Lucrezia Donati was bepaald geen geheim. En niet eens zo verwerpelijk. Niet openlijk, in elk geval. Zeker, zijn oom zou het niet waarderen. De paus waarschijnlijk ook niet, maar dat was geen nieuws en vanwege een blik kon je iemand niet excommuniceren. Bovendien waren verstandshuwelijken aan de orde van de dag en dat

Lorenzo liefde koesterde voor de jonge Donati, of het nu hoofs of vleselijk was, betekende niets. Zijn stad ondersteunde de ontrouw zelfs openlijk.

Vervloekte Florentijnen, dacht Riario.

‘Wat heb je nog meer gezien?’

‘Florence, mijn heer.’

Riario trok zijn wenkbrauwen op. ‘Florence?’

‘De stad aanbidt die man.’

‘Is dat zo?’

‘Het spijt me dat te moeten toegeven, maar zo is het.’

Riario zuchtte. Opnieuw. Hij moest iets doen. Maar wat?

‘Ga eens praten met Giovanni de’ Diotisalvi Neroni.’

‘De aartsbisschop van Florence, mijn heer?’

‘Wie anders?’

‘Natuurlijk. Met welk doel, als ik vragen mag?’ zei de jongen met die typische grijns van hem. De vraag was overigens terecht. Girolamo kon hem wel villen. Hoe durfde hij? Wat moest hij antwoorden? Hij pijnigde zijn hersens. Waarom zei hij toch ook altijd te veel? Waarom had hij in vredesnaam Giovanni de’ Diotisalvi Neroni genoemd? Hij had die naam laten vallen in afwachting van een idee, een geniale inval.

Maar er kwam niets bij hem op.

Hoe graag hij ook wilde, hij kende zichzelf goed genoeg om te weten dat het hebben van briljante invallen helaas niet zijn sterkste punt was. De beste en bruikbaarste ideeën waren ontsproten aan de duivelse geest van deze jongen. Dat had hij in het verleden al gemerkt.

In elk geval kon Neroni meer aanrichten dan hijzelf, want hij zat alleen maar te wachten tussen Savona en Treviso tot zijn oom de pauselijke troon besteeg.

‘Hij zal op z’n minst beter op de hoogte zijn van de stemming onder de adel, en de frustratie en woede van de vijanden van de Medici weten te peilen.’

Een heldere gedachte, perfect, vlijmscherp.

‘Mag ik iets voorstellen?’ ging dat duivelse jong verder.

Riario knikte.

Hij wist niet waar al dat gepraat goed voor was, maar als er een plan

uit zou rollen om de Medici uit de weg te ruimen, een perfect plan, ja, dan was dit een gedenkwaardig moment.

‘Ik luister,’ moedigde hij hem aan.

De jongen leek zich te concentreren.

‘Welnu, het idee om de stemming ter plekke te peilen is interessant mijn heer, briljant zou ik zeggen...’

‘Maak je punt!’ onderbrak Riario hem.

‘Goed. Als Giovanni de’ Diotisalvi Neroni inderdaad weet uit te vinden welke familie het machtigst en het felst anti-Medici is, dan is het raadzaam die familie zover te krijgen een samenzwering op touw te zetten tegen Lorenzo, een misdadig plan dat moet leiden tot ballingschap van hem en zijn broer. Bloedvergieten is nooit een goed idee, maar verbanning, zoals ook zijn grootvader Cosimo overkwam, zou de ideale oplossing kunnen zijn.’

‘Ben je daarvan overtuigd?’ vroeg Girolamo.

‘Nou en of. Ziet u, mijn heer, Lorenzo en zijn stad zijn in zekere zin één: ontnem je hem die stad, dan ontnem je hem ook alle mogelijke macht. En laten we eerlijk zijn, zijn vader Piero is een dwaas die de partij erg heeft verzwakt. Lorenzo zou ons problemen kunnen bezorgen, maar als we hem nu hij nog jong en onervaren is kunnen overtroeven, ligt de weg open voor een familie die u en uw partij gunstig gezind is.’

‘Vernuftig, mijn jonge vriend, vernuftig maar vaag, want, zo vraag ik me af, welke beschuldigingen zouden kunnen leiden tot die verbanning?’

‘Er zijn allerlei beschuldigingen mogelijk, mijn heer, maar er is er maar een die hem zo in diskrediet kan brengen dat een dergelijke straf legitiem is.’ Die jongen sprak als een bekwaam politicus en Riario kreeg het onaangename gevoel dat hij rechtstreeks uit de schoot van een demonisch schepsel kwam gekropen.

‘Welke dan?’ Zijn stem verried ongeloof en ongeduld.

‘Hoogverraad,’ antwoordde de jongen zonder aarzelen.

Girolamo Riario trok zijn wenkbrauwen op.

‘Ziet u, mijn heer, er is in Florence een kunstenaar die nog niet zo beroemd is maar uitzonderlijk talentvol. Naast kunstenaar is hij ook ontwerper en uitvinder. Nergens ter wereld bestaat er een man met zo’n

intelligentie en creatieve geest. Hij is nog heel jong, maar zal snel van zich doen spreken. Als wij, of beter, als een met ons bevriende familie kan bewijzen dat Lorenzo met deze man samenwerkt om een krachtig en dodelijk wapen te ontwikkelen, en dat dat wapen wordt ingezet om omliggende staten aan te vallen, zal dat Florence in een kwaad daglicht stellen, iedereen zou de stad vrezen en haten... En dan is het volgens mij niet moeilijk meer om de partij van de Medici te ruïneren en Florence met behulp van een bevriende familie onder uw heerschappij te brengen. Want dan hebben we voldoende bewijs om Lorenzo te beschuldigen van hoogverraad en zelfs van ketterij vanwege zijn roekeloze oorlogsdrijf en blinde vertrouwen in de wetenschap, waarmee hij de grenzen die de kerk heeft voorgeschreven ver overschrijdt.'

Daarna zweeg de jongen.

Riario keek hem met grote ogen van verbazing aan.

Toen zei hij: 'Geweldig, geweldig, mijn jongen! Natuurlijk is het nog steeds een ingewikkeld plan vol onzekerheden, maar juist daarom moeten we erover nadenken. Ga nu en werk onze ideeën verder uit. Geen haast. We hebben de tijd. Mijn partij moet eerst nog aan de macht komen. In de tussentijd zoeken we een geschikte familie. Daarna brengen we de elementen bij elkaar waarmee we de Medici kunnen stoppen. Wanneer we op het hoogtepunt van onze macht zijn, slaan we toe. En dat doen we zo hard dat de Medici voorgoed van het toneel verdwijnen. Zeg tegen je moeder dat ik de ideeën van haar zoon zeer waardeer. En om dit te bezegelen vraag ik je een teken van mijn eeuwige hoogachting te aanvaarden.' En met deze woorden haalde Girolamo Riario een paarsfluwelen buideltje uit de la van een mahoniehouten schrijftafel en wierp dat de jongen toe.

Toen Ludovico Ricci het opving klonk er een veelbetekenend gerinkel.

'U bent zeer gul, mijn heer.'

Daarna draaide hij zich om en liep naar de deur.

'Nog één ding, Ludovico.'

De jongen bleef staan en draaide zich om naar zijn heer.

'Hoe heet dat genie over wie je het had?'

'Leonardo da Vinci,' antwoordde de jonge Ricci.

3

LUCREZIA EN LORENZO

‘Ze heeft sprekende ogen en een sterk karakter. Ik denk echt dat je haar sympathiek zult vinden en dat ze zich naar al je wensen zal voegen, jongen. En wat nog belangrijker is, ze staat garant voor bondgenootschappen en vriendschapsbanden die tot nu toe buiten je bereik lagen, en dat is precies waar onze familie dringend behoefte aan heeft.’ Lucrezia was een en al lof over Clarice, ze hemelde haar op alsof de toekomst van Florence alleen van haar afhing.

Maar Lorenzo was niet overtuigd. Verre van. Hij zag natuurlijk ook wel het voordeel voor de stad, hij was niet naïef, maar wat er verder over zijn toekomstige bruid werd gezegd sprak hem absoluut niet aan. Ze leek vroom, plichtsgetrouw en attent; dat waren prima eigenschappen, maar hij zocht iets anders in een vrouw. Hoe kon hij dat zijn moeder aan het verstand brengen?

Met alle diplomatie en beleefdheid die hij kon opbrengen, probeerde hij haar zijn twijfels duidelijk te maken.

‘Wat u zegt verheugt me natuurlijk moeder, en ik ben u oneindig dankbaar voor wat u hebt gedaan. Maar vindt u Clarice ook levenslustig, intelligent en charmant, zoals vrouwen van haar leeftijd horen te zijn...?’

Lucrezia wierp haar zoon een ijzige blik toe. Ze was een elegante, maar kille vrouw. Ze had harde gelaatstrekken die haar een onverbidde-lijke uitstraling konden geven.

‘Lieve Lorenzo, ik zeg het één keer, omdat ik geen zin heb om nog op dit onderwerp terug te hoeven komen. Ik weet van je idiote bevestiging voor Lucrezia Donati. Ik zeg niet dat het kind geen blik waard is, maar

het moet afgelopen zijn. En snel. Ik ken jouw temperament en, erger nog, dat van haar. Dat meisje brengt je het hoofd op hol, maar geloof me, dat zal je geen goeds brengen. Bovendien kun je je vanaf nu geen avontuurtjes meer veroorloven. Clarice is al onderweg uit Rome en ze is een Orsini: we hebben het over een van de aanzienlijkste families ooit, en dat alleen al maakt haar onweerstaanbaar. Ik weet dat Florence tijd nodig zal hebben om haar te accepteren, maar als jij daarmee begint, volgt de rest vanzelf. Ik wil geen kletspraat in die zin. Na verloop van tijd zul je je heus een slippertje kunnen permitteren, daar weet ik alles van, ik heb in ons gezin de dochter van een andere vrouw geaccepteerd en je vader vergeven wat hij heeft gedaan. Maar één ding moet je goed bedenken. Je vader heeft een zwakke gezondheid en lijdt aan een ziekte waardoor hij niet meer de man is die hij was. Jouw tijd is nu gekomen en je kunt je niet onttrekken aan de leiding over de Republiek. En het leiderschap over Florence verkrijgt je via het huwelijk met Clarice Orsini. Dus hoe eerder je je aanpast, hoe beter het voor ons allemaal is.’

Lorenzo wist maar al te goed dat het geen zin had tegen zijn moeder in te gaan, en kende ook de talloze problemen en obstakels die ze het hoofd had moeten bieden, eerst in Rome en later in Florence, om de overeenkomst tussen de Medici en de Orsini tot stand te brengen, het standsverschil te overbruggen en bij de Romeinse adel in de gunst te komen. Maar toch, de opwindende sensualiteit van Lucrezia Donati, haar oogopslag, haar figuur, haar manier van kleden en bewegen, alles aan haar was pure charme, verleidelijkheid, mysterie en avontuur. En daar had hij behoefte aan: om zich levend, begeerd, onoverwinnelijk te voelen. Maar hij wist dat zijn moeder dat niet wilde horen.

‘Ik zal mijn verstand gebruiken en u zult trots op me zijn,’ zei hij. ‘Ik zal oppassen voor mijn vijanden en de les van mijn vader en mijn grootvader ter harte nemen: een gematigd bestuur legt de basis voor fatsoen en consensus. Maar niemand mag me vragen Lucrezia Donati te vergeten.’

Zijn moeder zuchtte. Ze keek haar zoon nog eens indringend aan.

‘Dat begrijp ik lieverd, en geloof me, het enige wat ik wens is dat je gelukkig bent. Ik ben blij met je woorden en niemand zegt dat je jouw